

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) www.economy.nayka.com.ua | № 7, 2021 | 29.07.2021 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2021.7.85](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.7.85)

УДК 33:332:332.1:330.322

Н. В.Бахур,

*головний консультант сектору регіональних стратегій центру регіональних досліджень,
Національний інститут стратегічних досліджень
ORCID ID: 0000-0003-3025-6763*

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

N. Bakhur

*Chief consultant of the Sector of Regional Strategies Center for Regional Studies,
The National Institute for Strategic Studies*

INVESTMENT SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF THE REGIONS OF UKRAINE: PROBLEMS AND WAYS TO SOLVE THEM

У статті досліджено особливості інвестиційного забезпечення розвитку регіонів України, охарактеризовано проблемні аспекти даної теми, а саме недостатність фінансування інвестицій, міжрегіональна диспропорційність інвестиційних процесів, нерозвиненість інфраструктури; запропоновано наступні шляхи їх вирішення: удосконалення правової та організаційної бази для забезпечення сприятливого інвестиційного клімату; розробка громадами схем просторового планування власної території; розробка регіональних програм розвитку інвестиційної діяльності із залученням бізнесу та громадськості; державна підтримка інфраструктури. Організація інвестиційного процесу в регіонах, сприятиме підвищенню рівня конкурентноспроможності регіональних економік. Кожен регіон відрізняється можливостями щодо залучення інвестицій. У більшості випадків, іноземні інвестори надають перевагу регіонам з розвинутою інфраструктурою та з відповідними кваліфікованими кадрами. Важливого значення набуває стратегічне планування розвитку окремих територій і реалізація регіональних інвестиційних програм та проектів.

The article examines the features of investment support for the development of the regions of Ukraine, describes the problematic aspects of this topic, namely the lack of investment financing, interregional disproportionate investment processes, underdeveloped infrastructure; the following ways of their decision are offered: improvement of legal and organizational base for maintenance of a favorable investment climate; development by hromadas of spatial planning schemes of their own territory; development of regional programs for the development of investment activities with the involvement of business and the public; state support of infrastructure. The organization of the investment process in the regions will help increase the competitiveness of regional economies. Each region has different opportunities to attract investment. In most cases, foreign investors prefer regions with developed infrastructure and available qualified personnel. Strategic planning of development of separate territories and realization of regional investment programs and projects acquires importance. For each region, the priority will be those areas of financial support that are able to provide significant changes in the development of production capacity in the short term.

Investments stimulate the improvement of local business activities. Attracting investments to the region is one of the priorities of municipal management. Uneven regional development and living standards constrain the dynamics of social and economic indicators, attracting foreign investment. One of the prerequisites for the stable development of the region is the formation and maintenance of its favorable investment image in relation to potential investors. To a potential investor to make an investment decision objective information about the investment potential of each region is required. An important area is to ensure a high level of financial development and insurance infrastructure of the regions, which is the organizational basis for attracting investment resources into the real sector of the economy.

Ключові слова: інвестиції; інвестиційні проекти; розвиток; диспропорції; фінансування.

Key words: investments; investment projects; development; disproportions; financing.

Постановка проблеми. Вивчення умов створення сприятливого інвестиційного клімату регіону, підвищення рівня його інвестиційної привабливості, залучення інвестицій та їх ефективне використання, поглиблення євроінтеграційних інвестиційних зв'язків є досить актуальними питаннями. Постає необхідність активізації інвестиційної діяльності в межах територіальних громад. Незважаючи на значну кількість наукових праць у даному напрямку, це питання все ще потребує подальших наукових досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням інвестиційного забезпечення розвитку регіонів України присвячені роботи таких відомих учених: Я. Жаліла [5,18], А. Сухорукова [16], А. Двігун [4,5,18], Б. Данилишина [3], С. Савелка [13], В. Головатюка [2] та інших.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Дослідити проблеми інвестиційного забезпечення розвитку регіонів України та запропонувати шляхи їх вирішення.

Викладення основного матеріалу дослідження. Від ефективності організації інвестиційного процесу регіонів значною мірою залежить успішна реалізація завдань соціально-економічного розвитку. Активізація інвестиційного процесу сприятиме подоланню міжрегіональних диспропорцій. Правильний вибір проекту для інвестування - може забезпечити досить високий і постійний рівень доходу для інвестора. Інвестиційний проект може бути реалізований у тих регіонах, де для цього є найкращі умови. Найперше, що має зробити досвідчений інвестор - оцінити інвестиційну привабливість регіону. Даний показник відображає ступінь економічного, законодавчого, політичного, соціального і фінансового розвитку галузі інвестування. Цю привабливість визначає напрямок потоків інвестицій, рух інтелектуальних ресурсів, рівень інфляції, а також багато інших економічних чинників інвестиційної привабливості. На формування сприятливого інвестиційного клімату впливає процес збільшення обсягів вітчизняних та іноземних інвестицій (таблиці 1, 2, 3, 4).

Таблиця 1.
Обсяги капітальних інвестицій в Україні за період 2010-2020 роки¹ млн грн

2010	180575,5
2011	241286,0
2012	273256,0
2013	249873,4
2014	219419,9
2015	273116,4
2016	359216,1
2017	448461,5
2018	578726,4
2019	623978,9
2020	508217,0

1. Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та за 2014-2020 роки без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях

[Джерело: сформовано автором за джерелом 14]

В цілому, протягом 2010 – 2020 років спостерігається позитивна динаміка (збільшення обсягів капітальних інвестицій), однак у 2020 році порівняно із 2019 роком маємо факт зменшення цих обсягів на 115761,9 млн грн. (або на 18,5%).

Таблиця 2.
Капітальні інвестиції за регіонами у січні - грудні 2020 року

	Обсяг капітальних інвестицій, тис. грн.	У % до загального обсягу
Україна	419836662	100,0
Вінницька	9991743	2,4
Волинська	10193768	2,4
Дніпропетровська	52355694	12,5
Донецька	25103887	6,0
Житомирська	7687643	1,8
Закарпатська	4175791	1,0
Запорізька	11652565	2,8
Івано – Франківська	5408796	1,3
Київська	23046407	5,5
Кіровоградська	5637925	1,3
Луганська	2685433	0,6
Львівська	16220679	3,9
Миколаївська	7821594	1,9
Одеська	16977021	4,0
Полтавська	21789803	5,2
Рівненська	4934715	1,2
Сумська	6252005	1,5
Тернопільська	5981984	1,4
Харківська	17231854	4,1
Херсонська	3934081	0,9
Хмельницька	9210144	2,2
Черкаська	7084828	1,7
Чернівецька	2433706	0,6
Чернігівська	6075853	1,4
м. Київ	135948743	32,4

1. Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

[Джерело: сформовано автором за джерелом 14]

Дані таблиці 2 свідчать: найбільші обсяги капітальних інвестицій – м. Київ (32,4%), Дніпропетровська (12,5%), Донецька (6,0), Київська (5,5%) та Полтавська області (5,2%).

Індикатором щодо інвестиційної привабливості регіону також є і показники обсягів капітальних інвестицій на душу населення за регіонами (таблиця 3).

Таблиця 3.
Капітальні інвестиції за регіонами у січні - грудні 2020 року, у розрахунку на 1 особу

	Грн.
Україна	1030,0
Вінницька	6463,7
Волинська	9890,6
Дніпропетровська	16421,4
Донецька	6069,7
Житомирська	6327,4
Закарпатська	3334,1
Запорізька	6871,3
Івано – Франківська	3953,9
Київська	13030,0
Кіровоградська	6043,3
Луганська	1255,3
Львівська	6491,7
Миколаївська	6954,0
Одеська	7170,2
Полтавська	15722,8
Рівненська	4275,9
Сумська	5828,6
Тернопільська	5757,2

Харківська	6499,2
Херсонська	3814,5
Хмельницька	7329,8
Черкаська	5925,7
Чернівецька	2704,3
Чернігівська	6137,4
м. Київ	46593,2

1. Розрахунки інвестицій на одну особу здійснено виходячи з середньорічної кількості постійного населення.

[Джерело: сформовано автором за джерелом 14]

Згідно даних таблиці 3, найбільші обсяги капітальних інвестицій на одну особу припадають на м. Київ (46593,2), Дніпропетровську (16421,4), Полтавську (15722,8), Київську (13030,0) та Волинську області (9890,6). Як бачимо, за показником капітальних інвестицій на одну особу спостерігається значна асиметричність між регіонами. Ситуація щодо асиметричності, нерівномірності обсягів капітальних інвестицій в регіональному розрізі спричинена: нерівномірністю економічного та соціального розвитку регіонів; низьким рівнем співпраці та взаємодії між регіональними та територіальними суб'єктами; недостатністю фінансування та наявністю проблем щодо виконання стратегічних планів та програм; наявністю депресивних територій; високою диференціацією регіонів та територіальних громад за доходами бюджетів; низьким ступенем диверсифікованості економіки регіонів; неузгодженість більшості стратегічних заходів на державному, регіональному та місцевому рівнях; технологічне відставання розвитку продуктивних сил регіонів від світових тенденцій; старінням та смертністю населення; недостатнім рівнем впровадження інноваційних технологій на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Обсяги прямих іноземних інвестицій мають вплив як на державу в цілому, так і на регіональні економіки (таблиця 4).

Таблиця 4.
Обсяги прямих іноземних інвестицій в Україні за період 2002-2020 роки¹ млн. дол. США

Роки	ПІІ в Україну	ПІІ з України	Сальдо
2002	693	-5	+698
2003	1424	13	+1411
2004	1715	4	+1711
2005	7808	275	+7533
2006	5604	-133	+5737
2007	9891	673	+9218
2008	10913	1010	+9903
2009	4816	162	+4654
2010	6495	736	+5759
2011	7207	192	+7015
2012	8401	1206	+7195
2013	4499	420	+4079
2014	410	111	+299
2015	-458	-51	-407
2016	3810	16	+3794
2017	3692	8	+3684
2018	4455	-5	+4460
2019	5860	648	+5212
2020	-868	82	-950

1. Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та за 2014-2020 роки без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях

[Джерело: 9]

Як бачимо з даних таблиці 4, в цілому обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну перевищують обсяги з України, однак у 2020 році мали значне негативне сальдо (-950 млн. дол. США). На початку 2020 року Європейський інвестиційний банк опублікував дослідження "Вплив прямих іноземних інвестицій на економічне зростання" на основі аналізу 111 країн світу. Вплив прямих іноземних інвестицій (ПІІ) на ріст економіки залежить від рівня доходів країн та ступеня економічного розвитку. ПІІ більше впливають на зростання економік, що розвиваються, і на ті, що мають вищий попит на інвестиції та вищі потреби в передових технологіях порівняно з розвиненими країнами. Згідно з класифікацією Світового банку, Україна належить до країн низького середнього доходу (lower-middle income – ВНД 1-4 тис. дол. на душу населення). В Україні, за останні тридцять років було накопичено близько 50 млрд дол. ПІІ (FDI stock), тоді як за той же проміжок часу Польща накопичила близько 240 млрд дол. ПІІ. Задля залучення ПІІ держава має не лише створювати сприятливі умови для інвесторів, а й розвивати ті сфери життя та економіки, що найбільше зазнають впливу глобальних трендів (серед важливих поточних та майбутніх трендів – питання зміни клімату, структурна зміна

сектору енергетики, кількість та старіння населення, приватність та великі дані, соціальні тренди та спосіб життя населення, цифровізація, штучний інтелект, біоінженерія, ідеї стійкості). У разі їх ігнорування та неспроможності проводити зміни є ризик залишитися осторонь світової інвестиційної діяльності [19].

Головними проблемами, що заважають ефективному інвестиційному розвитку регіонів України є:

1. Брак власних коштів місцевих бюджетів та недостатність фінансування інвестицій з державного бюджету (таблиця 5).

Таблиця 5.
Капітальні інвестиції за джерелами фінансування у січні – грудні 2020 року^{1,3}

	Об'єм капітальних інвестицій за рахунок, %								
	коштів державного бюджету	коштів місцевих бюджетів	власних коштів підприємств та організацій	з них, амортизаційних відрахувань	кредитів банків та інших позик	з них, кредити банків - нерезидентів	коштів інвесторів - нерезидентів	коштів населення та будівництва житла	інших джерел фінансування
Україна	8,7	10,4	66,5	19,8	6,7	43,3	0,4	4,9	2,4
Вінницька	3,7	8,7	70,9	10,0	3,7	2,7	-	10,4	2,6
Волинська	5,8	8,4	33,0	27,8	39,6	96,9	к	9,9	к
Дніпропетровська	7,4	9,7	78,3	7,9	3,4	-	к	0,3	к
Донецька	11,8	9,8	76,9	14,4	1,3	к	к	0,1	к
Житомирська	11,3	23,8	52,1	8,7	8,4	62,6	-	3,0	1,5
Закарпатська	4,3	13,9	53,5	30,5	0,8	-	к	21,2	к
Запорізька	14,7	11,7	69,0	17,1	3,2	-	0,0	0,6	0,8
Івано – Франківська	8,2	18,0	51,3	32,1	1,9	к	к	16,3	к
Київська	0,8	6,7	57,3	15,3	12,7	65,8	к	9,2	к
Кіровоградська	8,0	9,2	73,2	6,3	8,1	к	-	1,2	0,3
Луганська	13,5	26,7	56,7	14,8	2,4	к	-	0,3	0,5
Львівська	9,4	12,4	52,1	16,4	5,9	36,5	0,4	16,3	3,5
Миколаївська	22,0	11,2	58,9	11,7	5,4	к	к	0,8	к
Одеська	5,8	15,0	64,4	5,6	2,8	к	-	10,4	1,6
Полтавська	24,8	8,6	60,8	2,3	3,2	-	к	2,4	к
Рівненська	26,0	11,8	45,5	15,3	1,6	-	-	12,5	2,5
Сумська	18,3	9,3	60,3	11,2	5,5	-	-	6,2	0,4
Тернопільська	4,3	10,0	55,6	5,1	6,6	к	к	21,6	к
Харківська	4,9	23,1	51,6	32,6	3,5	20,9	-	7,4	9,4
Херсонська	7,3	23,3	60,6	11,4	4,9	-	-	3,1	0,9
Хмельницька	21,1	10,5	54,4	11,8	3,7	к	к	5,2	к
Черкаська	21,9	8,7	55,6	10,6	5,3	к	-	4,0	4,4
Чернівецька	6,3	16,2	43,8	6,6	2,3	к	к	26,2	к
Чернігівська	8,8	15,3	68,1	3,6	4,7	-	-	2,9	0,2
м. Київ	5,1	7,3	74,1	33,4	8,5	42,6	0,6	2,8	1,6

1. Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

2. Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності статистичної інформації.

3. В окремих випадках сума складових може не дорівнювати підсумку у зв'язку з округленням даних.

[Джерело: сформовано автором за джерелом 13]

Згідно даних таблиці 5: основне джерело фінансування капітальних інвестицій – власні кошти підприємства та організацій, які складають лівову частку коштів - 66,5%, 2-ге місце займають кредити банків – нерезидентів – 43,3%). Частка коштів державного бюджету у 2020 році становила лише 8,7%, а фінансування за рахунок коштів місцевих бюджетів становило 10,4%. За даними Держстату, протягом січня – березня 2021 року ситуація не змінилася: власні кошти підприємства та організацій залишаються основним джерелом фінансування (78,2%). Також найбільше коштів для фінансування інвестицій за рахунок коштів державного бюджету було виділено у Рівненській, Полтавській, Миколаївській, Хмельницькій та Черкаській областях, найменше – Київській, Закарпатській, Вінницькій, Тернопільській, Харківській областях та у м. Києві. Стосовно місцевих

бюджетів: найбільше коштів виділено у Житомирській, Луганській, Харківській та Херсонській областях, а найменше – м. Київ, Київська, Вінницька, Волинська та Черкаська області. Отже, з року в рік, основним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій. Причини такої ситуації: відсутність ефективної диверсифікації джерел фінансування, «дорогі» банківські кредити, інвестування в основному в матеріальні активи (найбільше у машини, обладнання, інвентар – 33,0%; інженерні споруди – 28,3%), незначна частка інвестування в нематеріальні активи (у 2020 році – 4,5%. В регіональному розрізі найбільше інвестували: м. Київ – 10,3%, Донецька область – 7,8%, Івано – Франківська (2,9%) та Харківська області – 2,3%) [12]. Вплинула на цей процес і пандемія, оскільки значна частка коштів державного та місцевого бюджетів направляється на боротьбу із її наслідками. Також запровадження локдаунів призвело до зниження економічної активності, дохідності підприємств та вплинуло на відрухування до держбюджету.

2. Суттєві регіональні диспропорції інвестиційних процесів за рівнем інвестиційної активності.

Згідно даних моніторингу соціально економічного розвитку регіонів за січень – грудень 2020 року, проведеного Міністерством розвитку громад та територій України (рейтингова оцінка регіонів України за 2020 рік), за напрямом «Інвестиційно – інноваційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця» - першу п'ятірку в рейтингу посідають: м. Київ, Рівненська, Вінницька, Харківська та Львівська області. Найнижчі показники у рейтингу – Херсонська, Миколаївська, Запорізька, Луганська та Донецька, області [11]. Згідно даних рейтингу за січень – березень 2021 року – м. Київ залишається в лідерах, натомість Рівненська область опустилась на 3-місце в рейтингу, а друге місце зайняла Дніпропетровська область. Також вийшли у лідери Київська та Житомирська області (4-те та 5-те місця відповідно). Аусайдерами виявились Кіровоградська, Волинська, Закарпатська, Донецька та Луганська області [12].

3. Відсутність чіткої позиції в ОДА щодо інвестиційної політики. Свої інвестиційні можливості громади розкривають через інфраструктурні проекти, розвиток кластерів, індустріальних парків, культурно – креативні індустрії. Однак, практика свідчить, що найбільш успішними інструментами є: стратегічне планування, управління земельними ресурсами, повноваження архітектурно – будівельного контролю, професійно – технічні кадри, міжрегіональна кооперація, міжнародна технічна допомога, інвестиційні преференції. Ці інструменти можуть розвивати не лише окремі громади, а й громади, область і декілька регіонів одночасно.

4. Несприятливий інвестиційний клімат в Україні. Індекс інвестиційної привабливості України у другій половині року 2020 року знизився до 2,40 балів з 5-ти можливих. Європейська бізнес асоціація зафіксувала безпрецедентне від 2013 року зниження настроїв інвесторів в Україні, і справа тут не лише у пандемії коронавірусу. Згідно результатів експертного дослідження, проведеного Європейською бізнес асоціацією (ЄБА) та юридичною фірмою "Василь Кісіль і Партнери" у грудні 2020 року, 78 відсотків опитаних ЄБА з понад 101-го керівника найбільших міжнародних та українських компаній, які є членами цієї Асоціації, назвали інвестиційний клімат в Україні несприятливим [6].

5. Наявність депресивних територій. Офіційно статус депресивної територій в Україні має лише м. Токмак Запорізької області. Однак, згідно соціально-економічних показників розвитку територій за підсумками 2016 року цей «статус» мали отримати ще шість міст: Могилів-Подільський (Вінницька обл.), Бердичів (Житомирська обл.), Ржищів (Київська обл.), Олександрія (Кіровоградська обл.), Шостка (Сумська обл.) та Ватутіне (Черкаська обл.). Але вони офіційно відмовилися від такого звання. Також у 2012 році такий статус Кабінет Міністрів України, надавав містам Ізюм та Первомайський (Харківська область).

6. Недосконалість правової та організаційної бази для забезпечення сприятливого інвестиційного клімату.

7. Нерозвиненість інфраструктури. Згідно даних моніторингу соціально економічного розвитку регіонів за січень – грудень 2020 року, проведеного Міністерством розвитку громад та територій України (рейтингова оцінка регіонів України за 2020 рік), за напрямом «Інфраструктура», до 5-ки регіонів – лідерів відносять: м. Київ, Київську, Рівненську, Миколаївську та Хмельницьку області. Такі аспекти як відсутність певних комунікацій, та величезні витрати на створення інфраструктури, можуть відштовхнути інвестора. У деяких країнах, для залучення іноземних інвесторів створюються спеціальні промислові зони. Вони надають іноземному інвестору транспорт, зв'язок та інші блага цивілізації. Інколи навіть ці зони є вільними від оподаткування. Не виключено, що і сам іноземний інвестор може сприяти розвитку інфраструктури шляхом будівництва внутрішніх доріг, під'їзних шляхів, купувати засоби автомобільного сполучення тощо. Однак, вважається, що основні комунікації повинні бути готові або створюватися урядом чи муніципалітетами [11].

Необхідні кроки у напрямку залучення інвестицій та підвищення інвестиційної привабливості регіонів:

1. Розробка громадами схем просторового планування власної території. Цікавим є досвід (алгоритм роботи) залучення інвестора Тростянецької міської ради (Вінницька область): на генеральних планах населених пунктів мають з'явитися чітко визначені земельні ділянки, призначені для тих чи інших інвестиційних об'єктів. При цьому має бути чітко визначено, якого саме інвестора шукають для конкретної ділянки; до визначених ділянок необхідно підвести всі комунікації; постійна комунікація з інвестором (не тільки з представниками місцевої влади, але й з місцевими жителями); планування промислових парків на території громади; 100% відкритість місцевої влади (трансляція сесій в інтернеті; доступність бюджету на офіційному сайті громади – бажано англійською мовою); надання інвестору максимум пільг, наприклад з орендної плати; відсутність

соціального навантаження на інвестора; відкриття у громадах офісів з обслуговування інвестора (вимога: представник інвестора від громади має володіти мовою інвестора та всюди його супроводжувати) [17].

2. Розробка регіональних програм розвитку інвестиційної діяльності із залученням бізнесу та громадськості.

3. Розробка інвестиційних паспортів та їх розміщення на сайтах громад. Не всі громади, на сьогодні, застосовують такий інструмент залучення інвестицій як інвестиційний паспорт громади, оскільки не мають досвіду, з його створення. Для цього, необхідною є допомога Мінрегіону, у вигляді розробки та затвердження Методичних рекомендацій, інструкції зі створення інвестиційного паспорта громади. Доцільним є розміщення такого роду паспортів на сайтах громад, із повною інформацією щодо розташування громади, детальними описом наявних ресурсів, туристичних маршрутів, пам'яток архітектури, наявністю відповідних фахівців, переліком можливих пропозицій стосовно проєктів, програм і т.і., тобто тієї важливої та необхідної інформації, що допоможе залучити інвестора в кожен регіон [1].

4. Удосконалення правової та організаційної бази для забезпечення сприятливого інвестиційного клімату.

5. Державна підтримка інфраструктури: розвиток логістичної інфраструктури, фінансування інвестицій та інновацій за кошти державного бюджету, залучення альтернативних джерел фінансування, передача об'єктів у концесію, сприяння розвитку державно – приватного партнерства, запровадження спеціальних режимів інвестиційної діяльності; сприяння та організаційне забезпечення пільгового кредитування інноваційної діяльності.

6. Вивчення досвіду успішних громад, щодо питання залучення інвестицій.

7. Розробка регіональних інвестиційних програм формування та виконання регіональних бюджетів розвитку.

8. Використання спеціального сервісу InvestUkraine, для індивідуального супроводження інвестора в Україні, який є відокремленим підрозділом Держінвестпроєкту України та працює за принципом «єдиного інвестиційного вікна».

9. Співпраця з міжнародними організаціями, які займаються супроводом процесів залучення інвестицій (наприклад, 3 квітня 2015 року по грудень 2020 року, Федерація канадських муніципалітетів за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади впроваджувала проєкт міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проєкт ПРОМІС). В рамках даного проєкту, фахівці надавали підтримку: створення та розповсюдження навчальних продуктів щодо інвестицій; запровадження стандартів залучення та супроводу інвесторів; розробка програм і стратегій залучення; розробка інвестиційних паспортів; створення інвестиційних паспортів. Фахівці вказаного проєкту розробили кейс – стаді «Впровадження інвестиційних інструментів на регіональному та муніципальному рівнях» [8]. Вказаний проєкт завершив свою роботу 31 березня 2021 року) [10].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Отже, питання інвестиційного забезпечення розвитку регіонів України залишається відкритим. Актуальним є питання подальших розвідок у напрямку фінансування інвестицій за рахунок коштів державного, місцевого бюджетів, а також пошуку додаткових джерел залучення коштів, зокрема і за допомогою міжнародних інституцій. Важливо не тільки забезпечувати сприятливі умови для інвестування, але й враховувати вплив глобальних трендів на подальший розвиток регіональних економік.

Список літератури.

1. Бахур Н.В. Інструменти фінансового стимулювання розвитку регіонів та громад при децентралізації. Ефективна економіка. 2020. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8191>.
2. Головатюк В.М. Проблеми поліпшення інноваційної сприятливості регіональних економік / В.М. Головатюк, В.П. Соловйов // Регіональна економіка. 2010. № 1. С. 89–98.
3. Данилишин Б.М. Інвестиційна політика в Україні: Монографія / Б.М. Данилишин, М.Х. Корецький, О.І. Дацій. Донецьк: ЮгоВосток, ЛТД, 2006. 292 с.
4. Двігун А.О. Диспропорції та структурні зміни в економіці регіонів України та їх вплив на розвиток регіонів // REVIEW OF TRANSPORT ECONOMICS AND MANAGEMEN. 2019. Вип. 2 (18). С. 74-82. URL: <http://pte.diit.edu.ua/article/view/190589/191557>
5. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні : наук. доп. / [Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліло. Київ: НІСД, 2020. 153 с. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/decentralizatsiya-i-formuvannya-polityky-regionalnogo-rozvytku-v-ukraini.pdf>
6. Дослідження Європейської Бізнес Асоціації «Індекс інвестиційної привабливості України: настрої інвесторів у 2-му півріччі 2020 ». URL: https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/EBA-InvestIndex_2H-2020.pdf
7. Інвестиційний клімат та методи покращення інвестиційного потенціалу на пост-конфліктних територіях України. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6005>.
8. Кейс – стаді «Впровадження інвестиційних інструментів на регіональному та муніципальному рівнях». URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/609/Case_Study_PLEDDG_Investments-web.pdf.
9. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/fdi/>

10. «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС). URL: <http://pleddg.org.ua/ua/>.
11. Рейтингова оцінка регіонів України за січень - грудень 2020 року. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/05/rejtyngova-oczinka-za-2020-rik-prezentacijni-materialy.pdf>
12. Рейтингова оцінка регіонів України за січень – березень 2021 року. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/rejtyngova-oczinka-za-i-kvartal-2021-roku-prezentacijni-materialy.pdf>.
13. Савелко С.О. Формування державної політики інвестиційного розвитку регіону: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 «Механізми державного управління» / С. О.Савелко. К.: Академія муніципального управління Міністерства регіонального розвитку та будівництва України, 2010. 22 с.
14. Сайт Державної служби статистики України. Розділи: «Капітальні інвестиції» та «Регіональна статистика: капітальні інвестиції». URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
15. Стратегія сталого розвитку регіону: моногр. / І.О. Александров, О.В. Половян, О.Ф. Коновалов, О.В. Логачова, М.Ю. Тарасова; за заг. ред. д.е.н. І.О. Александрова / НАН України. Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2010. 204 с. ISBN 978-966-1571-84-5.
16. Сухоруков А.І., Харазішвілі Ю.М. Моделирование та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України: монографія. Київ: НІСД, 2012. 368 с.
17. 10 років знаходження інвестора: досвід Тростянецького міського голови. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/7755>.
18. Україна після коронакризи – шлях одужання: наук. доп. / [Я.А. Жаліло (кер. авт. кол.), Я.Б. Базилюк, С.В. Ковалівська, О.О. Коломієць та ін.]; Національний інститут стратегічних досліджень. Київ: НІСД, 2020. 304 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-11/ukraina-pislya-koronakrizi_sait.pdf
19. Як направити потоки капіталу в Україну. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2021/02/12/670911/>

References.

1. Bakhur, N. (2020), "Tools of financial stimulation of development of regions and hromadas during decentralization", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 9, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8191> (Accessed 05 Jul 2021). DOI: [10.32702/2307-2105-2020.9.62](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.9.62).
2. Holovatiuk, V.M. and Soloviov, V.P. (2010), "Problems of improvement of innovative favorableness of regional economies", *Rehionalna ekonomika*, vol. 1, pp. 89–98.
3. Danylyshyn, B.M. Koretskyi, M.Kh. and Datsii, O.I. (2006), *Investytsiina polityka v Ukraini: Monohrafiia* [Investment policy in Ukraine: Monograph], YuhoVostok, LTD, Donetsk, Ukraine, P. 292.
4. Dvihun, A.O. (2019), "Disproportions and structural changes in the economy of the regions of Ukraine and their impact on the development of regions", *Review of transport economics and management*, vol. 2 (18), pp. 74-82. [Online], available at: <http://pte.diit.edu.ua/article/view/190589/191557> (Accessed 05 Jul 2021).
5. Shevchenko, O. V. Romanova, V. V. Zhalilo, Ya. A. and others (2020), *Detsentralizatsiia i formuvannia polityky rehionalnogo rozvytku v Ukraini: nauk. dop.* [Decentralization and formation of regional development policy in Ukraine: scientific report], NISD, Kyiv, Ukraine, P. 153, available at: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/decentralizatsiia-i-formuvannia-polityky-regionalnogo-rozvytku-v-ukraini.pdf> (Accessed 05 Jul 2021).
6. European Business Association study "Investment attractiveness index of Ukraine: investor sentiment in the 2nd half of 2020", available at: https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/EBA-InvestIndex_2H-2020.pdf (Accessed 05 Jul 2021).
7. Ragulina, N. V. (2017), "Investment climate and methods of improving investment potential on the post-conflict territories of Ukraine", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6005> (Accessed 05 Jul 2021).
8. Case - study "Implementation of investment instruments at the regional and municipal levels", available at: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/609/Case_Study_PLEDDG_Investments-web.pdf (Accessed 05 Jul 2021).
9. Minfin, "Foreign direct investment (FDI) in Ukraine", available at: <https://index.minfin.com.ua/economy/fdi/> (Accessed 05 Jul 2021).
10. Partnership for Urban Development" (PROMIS Project), available at: <http://pleddg.org.ua/ua/> (Accessed 05 Jul 2021).
11. Rating assessment of the regions of Ukraine for January - December 2020, available at: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/05/rejtyngova-oczinka-za-2020-rik-prezentacijni-materialy.pdf> (Accessed 05 Jul 2021).
12. Rating assessment of the regions of Ukraine for January - March 2021, available at: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/rejtyngova-oczinka-za-i-kvartal-2021-roku-prezentacijni-materialy.pdf> (Accessed 05 Jul 2021).

13. Savelko, S.O. (2010), "Formation of the state policy of investment development of the region", Ph.D. Thesis, 25.00.02 «Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia», Akademiia munitsypalnoho upravlinnia Ministerstva rehionalnoho rozvytku ta budivnytstva Ukrainy, Kyiv, Ukraine, P. 22.
14. Website of the State Statistics Service of Ukraine. Sections: "Capital investments" and "Regional statistics: capital investments", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 05 Jul 2021).
15. Aleksandrov, I.O. Polovian, O.V. Konovalov, O.F. and others (2010), *Stratehiia staloho rozvytku rehionu: monohr.* [Strategy of sustainable development of the region: monograp], NAN Ukrainy. In-t ekonomiky prom-sti. Donetsk, Ukraine, P. 204. ISBN 978-966-1571-84-5.
16. Sukhorukov, A.I. and Kharazishvili, Yu.M. (2012), *Modeliuvannia ta prohnozuvannia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrainy: monohrafiia* [Modeling and forecasting of socio-economic development of the regions of Ukraine: monograph], NISD, Kyiv, Ukraine, P. 368.
17. "10 years of the investor's stay: experience of the Trostyanets mayor", available at: <https://decentralization.gov.ua/news/7755> (Accessed 05 Jul 2021).
18. Zhalilo, Ya.A. Bazyliuk, Ya.B. Kovalivska, S.V. Kolomiiets, O.O. and others (2020), *Ukraina pislia koronakryzy – shliakh oduzhannia: nauk. dop.* [Ukraine after the corona crisis - the way to recovery: a scientific report], Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. NISD, Kyiv, Ukraine, P. 304, available at: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-11/ukraina-pislya-koronakrizi_sait.pdf (Accessed 05 Jul 2021).
19. "How to direct capital flows to Ukraine", available at: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2021/02/12/670911/> (Accessed 05 Jul 2021).

Стаття надійшла до редакції 14.07.2021 р.